

Wychowanie do życia w rodzinie - klasa VII

1. Specyfika zajęć, organizacja - zajęcia odbywają się tylko w jednym półroczu, zgodnie z planem zajęć na dany rok szkolny. Uczniowie realizują treści zgodne Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r., Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz *Programem nauczania wychowania do życia w rodzinie dla klasy IV szkoły podstawowej „Wędrując ku dorosłości”*, autorstwa: Teresy Król.
2. Zajęcia odbywają się najpierw raz w tygodniu z całą klasą, a później prowadzone są zajęcia z podziałem na grupy, na zmianę grupa dziewcząt i grupa chłopców.
3. Specyfika zajęć, ocenianie:
 - a) zajęcia nie podlegają ocenie i nie mają wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej, ani też na ukończenie szkoły.
 - b) uczestnicy zajęć mogą otrzymywać gratyfikację - pochwały (wyrażone ustnie lub pisemnie) za:
 - pracę na lekcji - zaangażowanie, pomysłowość, wyszukiwanie i porządkowanie informacji, wnioskowanie;
 - współpracę w grupie, komunikowanie się, atmosferę pracy;
 - pracę dodatkową, np. przygotowanie nagrań, prezentacji, referatów, projektów itp.
4. Pochwały (pozytywne uwagi) lub negatywne uwagi uzyskane przez ucznia, mają wpływ na ocenę zachowania. uczeń uczestniczący w zajęciach na świadectwie otrzymuje wpis: uczestniczył/-a.
5. Na początku roku szkolnego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zrezygnować z udziału dziecka w zajęciach poprzez zgłoszenie dyrektorowi szkoły, w formie pisemnej, rezygnacji z udziału dziecka w zajęciach.
6. Głównym celem zajęć, zgodnie z podstawą programową, jest ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka oraz pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania. Wychowanie do życia w rodzinie uwzględnia czas dorastania, niepokoje i trudności pojawiające się w tym okresie rozwoju oraz sposoby radzenia sobie z nimi zarówno w aspekcie własnej osoby, w kontaktach rówieśniczych, jak i innych.

1. Rozwój człowieka

Materiał nauczania:

1. Przygotowanie do podjęcia życiowych ról: męża, żony, ojca, matki. Udział rodziny i szkoły w tym przygotowaniu.
2. Zasady pracy na lekcjach WDŻ.
3. Rozwój człowieka od poczęcia do późnej starości.
4. Czynniki wspomagające i zaburzające rozwój człowieka w aspektach: fizycznym, psychicznym, duchowym i społecznym.
5. Mocne i słabe strony każdego okresu życia.
6. Wspierająca rola rodziny w rozwoju i formacji jej członków

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- formułować reguły pracy na zajęciach WDŻ,
- przedstawić fazy rozwoju człowieka od narodzin do późnej starości,
- omówić charakterystyczne zmiany rozwojowe w kolejnych okresach życia człowieka,
- opisać czynniki wspomagające i zaburzające rozwój fizyczny, psychiczny, duchowy i społeczny człowieka,
- wskazać na mocne i słabsze strony różnych okresów życia człowieka.

Uczeń uświadomi sobie:

- istotną rolę rodziny w kształtowaniu postaw, tworzeniu hierarchii wartości oraz przyswajaniu norm i zgodnych z nimi zachowań.

2. Dojrzałość, to znaczy...

Materiał nauczania:

1. Czas dojrzewania okresem burzliwych przemian zachodzących w organizmie młodego człowieka.
2. Kryteria dojrzałości człowieka: fizyczne, psychiczne (intelektualne, moralne, duchowe), społeczne, prawne.
3. Samowychowanie; samokształcenie, samosterowanie, samorealizacja.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- wymienić kryteria dojrzałości człowieka,
- uzasadnić konieczność samowychowania.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę przygotowania się do podjęcia w przyszłości ról małżeńskich i rodzinnych,
- że samowychowanie i samosterowanie może być satysfakcjonujące.

3. Dojrzewanie – rozwój fizyczny (dla grupy dziewcząt)**Materiał nauczania:**

1. Hormonalna regulacja procesów rozrodczych.
2. Charakterystyczne zmiany zachodzące w organizmie dziewczyny w okresie pokwitania.
3. Krótka prezentacja zmian zachodzących w organizmie dojrzewającego chłopca.
4. Indywidualne tempo rozwoju.
5. Podstawowe zasady higieny w okresie dojrzewania:
 - właściwe odżywianie,
 - odpowiednia ilość snu,
 - aktywność fizyczna,
 - unikanie używek.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:**Uczennica potrafi:**

- przedstawić hormonalną regulację procesów rozrodczych kobiety i mężczyzny,
- opisać charakterystyczne zmiany zachodzące w organizmie dziewczyny w okresie adolescencji,
- uzasadnić celowość zmian zachodzących w jej organizmie,
- opisać charakterystyczne zmiany zachodzące w organizmie dojrzewającego chłopca,
- uzasadnić potrzebę przestrzegania higienicznego trybu życia w okresie dojrzewania.

Uczennica uświadomi sobie:

- potrzebę akceptacji zmian zachodzących w okresie dojrzewania,
- celowość przemian zachodzących w jej organizmie w perspektywie przyszłych ról życiowych.

4. Dojrzewanie – rozwój fizyczny (dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Hormonalna regulacja procesów rozrodczych.
2. Charakterystyczne zmiany zachodzące w organizmie chłopca w okresie adolescencji, ich funkcje w perspektywie ojcostwa.
3. Krótka prezentacja zmian zachodzących w organizmie dojrzewającej dziewczyny i ich celowość.
4. Indywidualne tempo rozwoju.
5. Podstawowe zasady higieny w okresie dojrzewania:
 - właściwe odżywianie,
 - odpowiednia ilość snu,
 - aktywność fizyczna,
 - unikanie używek.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- przedstawić hormonalną regulację procesów rozrodczych mężczyzny i kobiety,
- opisać charakterystyczne zmiany zachodzące w organizmie chłopca w okresie adolescencji,
- uzasadnić celowość zmian zachodzących w jego organizmie,
- opisać charakterystyczne zmiany zachodzące w organizmie dojrzewającej dziewczyny,
- uzasadnić potrzebę przestrzegania higienicznego trybu życia w okresie dojrzewania.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę akceptacji zmian zachodzących w okresie dojrzewania,
- celowość przemian zachodzących w jego organizmie w perspektywie przyszłych ról życiowych.

5. Zmiany psychiczne w okresie dojrzewania(dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Problemy dziewcząt związane z psychiką:

- labilność emocjonalna,
- pragnienie akceptacji, czułości i miłości,
- niezgoda na zmiany fizyczne i wygląd (anoreksja i bulimia),
- eksperymentowanie z samą sobą, np. samookaleczenia, ryzykowne zachowania.

2. Ambiwalencja uczuć i postaw.

3. Krytycyzm wobec dorosłych.

4. Poszukiwanie własnej tożsamości.

5. Możliwości wsparcia i pomocy: poradnie, stowarzyszenia itp.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- rozpoznać i opisać typowe problemy i trudności występujące u dziewcząt w okresie dojrzewania,
- znaleźć sposoby radzenia sobie z trudnościami występującymi w okresie adolescencji,
- rozeznaczyć sytuacje wymagające porady lekarza lub innych specjalistów,
- podać niezbędne adresy, także internetowe oraz telefony w celu uzyskania porady i ewentualnej pomocy specjalistów.

Uczennica uświadomi sobie, że:

- w sytuacji napotkanych trudności powinna zaufać rodzicom lub innym osobom i zwrócić się do nich z prośbą o pomoc,
- istnieją specjalistyczne poradnie oraz instytucje, organizacje i stowarzyszenia, w których może uzyskać poradę i wsparcie.

6. Zmiany psychiczne w okresie dojrzewania (dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Problemy chłopców związane z psychiką:
 - zwiększona agresja, nadpobudliwość i drażliwość,
 - skłonność do kłótni, bójek,
 - chęć imponowania i dominacji w grupie rówieśników.
2. Wzrost wulgarności języka i zachowań.
3. Wzmoczone zainteresowanie sferą erotyczną (pornografia).
4. Ukierunkowanie energii: sport, realizacja pasji i zainteresowań.
5. Różne wzorce męskości (autorytety).
6. Odpowiedzialność za własny rozwój; samosterowanie i samowychowanie.
7. Poradnie, instytucje, które oferują pomoc w rozwiązywaniu problemów

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- rozpoznać i opisać typowe problemy i trudności występujące u chłopców w okresie dojrzewania,
- znaleźć sposoby radzenia sobie z trudnościami występującymi w okresie adolescencji,
- rozeznaczyć sytuacje wymagające porady lekarza lub innych specjalistów,
- podać niezbędne adresy, także internetowe oraz telefony

W celu uzyskania porady i ewentualnej pomocy specjalistów.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- w sytuacji napotkanych trudności powinien zaufać rodzicom lub innym osobom i zwrócić się do nich z prośbą o pomoc,
- istnieją specjalistyczne poradnie oraz instytucje, organizacje i stowarzyszenia, w których może uzyskać poradę i wsparcie.

7. Pierwsze uczucia

Materiał nauczania:

1. Charakterystyka pierwszych uczuć, fascynacji, zauroczeń i emocji,

które im towarzyszą.

2. Empatia i dokonywane wybory młodzieńczych związków.
3. Realistyczne i nierealistyczne oczekiwania wobec randek.
4. Nieudane randki i decyzje o rozstaniu.
5. Zakochanie a miłość.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- opisać emocje towarzyszące młodzieńczym zauroczeniom,
- określić rolę empatii w poznawaniu siebie nawzajem,
- przedstawić komunikaty niewerbalne i werbalne i ich rolę w budowaniu bliższych relacji,
- wymienić dojrzałe i niedojrzałe motywacje umawiania się na randki.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- rozstania bywają bolesne,

8. Przekazywanie życia (dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Dwie funkcje (cele) współżycia seksualnego.
2. Odpowiedzialne rodzicielstwo – zagadnienie, które wymaga wiedzy i świadomego wyboru rodziców.
3. Powołanie do życia nowego człowieka aktem wybranym w najdogodniejszym dla niego czasie.
4. Fizjologia prokreacji; działania gruczołów (gamet) żeńskich i męskich w procesie zapłodnienia.
5. Rola i działanie hormonów płciowych.
6. Charakterystyka płodności kobiety (cykliczna) i mężczyzny (stała).

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- określić funkcje współżycia seksualnego,
- przedstawić zagadnienie odpowiedzialnego rodzicielstwa,
- uzasadnić, dlaczego powołanie do życia nowego człowieka powinno być decyzją świadomą i odpowiedzialną,
- wymienić warunki, które powinny być stworzone dla mającego się narodzić dziecka,
- opisać działanie gruczołów płciowych i wytwarzanych przez nie hormonów.

Uczennica uświadomi sobie, że:

- podejmowanie decyzji o współżyciu seksualnym wiąże się z odpowiedzialnością nie tylko za siebie i drugą osobę, ale także za ewentualne poczęcie dziecka,
- seksualność i intymność wymaga poważnego traktowania.

9. Przekazywanie życia (dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Dwie funkcje (cele) współżycia seksualnego.
2. Odpowiedzialne rodzicielstwo – zagadnienie, które wymaga wiedzy i świadomego wyboru rodziców.
3. Powołanie do życia nowego człowieka aktem wybranym w czasie dla niego najdogodniejszym.
4. Fizjologia prokreacji; działania gruczołów (gamet) żeńskich i męskich w procesie zapłodnienia.
5. Rola i działanie hormonów płciowych.
6. Charakterystyka płodności kobiety (cykliczna) i mężczyzny (stała).

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- określić funkcje współżycia seksualnego,
- przedstawić zagadnienie odpowiedzialnego rodzicielstwa,
- uzasadnić, dlaczego powołanie do życia nowego człowieka powinno być decyzją świadomą i odpowiedzialną,
- wymienić warunki, które powinny być stworzone dla mającego się narodzić dziecka,

- opisać działanie gruczołów płciowych i wytwarzanych przez nie hormonów.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- podejmowanie decyzji o współżyciu seksualnym wiąże się z odpowiedzialnością nie tylko za siebie i drugą osobę, ale także za ewentualne poczęcie dziecka.
- męskość to także zdolność przewidywania skutków działań również w sferze seksualnej.

10. Układ rozrodczy kobiet i mężczyzn (dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Budowa i działanie żeńskiego układu płciowego:

- owulacja,
- zmiany hormonalne w cyklu kobiety,
- działanie estrogenów,
- śluz szyjkowy,
- odbudowa błony śluzowej,
- fazy podstawowej temperatury ciała (PTC).

2. Dwie fazy cyklu kobiecego.

3. Budowa i działanie męskiego układu płciowego:

- działanie hormonów,
- wytwarzanie plemników.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- opisać przemiany w organizmie kobiety i mężczyzny, od których zależy ich płodność,
- rozpoznać dwie fazy cyklu owulacyjnego kobiety,
- wskazać w cyklu kobiety najważniejszy moment – owulację oraz wyróżnić fazę przed- i poowulacyjną,
- skorelować wiedzę biologiczną dotyczącą fizjologii i endokrynologii z zaobserwowanymi zmianami w jej cyklu.

Uczennica uświadomi sobie, że:

- poznanie zmian, które zachodzą w jej organizmie, daje szansę na ekologiczny styl życia w małżeństwie,
- współczesny człowiek może świadomie wybierać: czas na poczęcie dziecka lub czas na współżycie seksualne, kiedy do poczęcia dziecka nie dojdzie.

11. Układ rozrodczy kobiet i mężczyzn (dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Budowa i działanie męskiego układu płciowego:

- działanie hormonów,
- wytwarzanie plemników.

2. Budowa i działanie żeńskiego układu płciowego.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- opisać przemiany w organizmie mężczyzny i kobiety, od których zależy ich płodność,
- przedstawić funkcjonowanie męskiego układu rozrodczego,
- omówić budowę i funkcjonowanie żeńskiego układu rozrodczego,
- dokonać charakterystyki płodności mężczyzny i kobiety.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- poznanie zmian, które zachodzą w organizmie kobiety daje szansę na ekologiczny styl życia w małżeństwie,
- współczesny człowiek może świadomie wybierać: czas na poczęcie dziecka lub czas na współżycie seksualne, kiedy do poczęcia dziecka nie dojdzie.

12. Czas oczekiwania – 9 miesięcy

Materiał nauczania:

1. Budowa komórki jajowej i plemnika; zapłodnienie.

2. Higiena ciąży: odżywianie, sen i ćwiczenia fizyczne matki.
3. Profilaktyka prekonceptyjna; opieka lekarska; kwas foliowy.
4. Ciąża a używki:
 - Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS),
 - nikotyna, narkotyki a zdrowie dziecka.
5. Opieka ojca nad matką w ciąży i ich dzieckiem.
6. Pierwsze dziewięć miesięcy, czyli rozwój dziecka w łonie matki.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- opisać budowę komórki jajowej i plemnika oraz proces zapłodnienia,
- przedstawić zmiany fizjologiczne w organizmie kobiety w czasie ciąży,
- uzasadnić konieczność przestrzegania higienicznego trybu życia matki oczekującej dziecka,
- omówić etapy rozwoju prenatalnego dziecka (zygota zarodek płód).

Uczeń uświadomi sobie, że:

- rodzice powinni od samego początku zapewnić dziecku jak najlepsze warunki życia i rozwoju.

13. Pierwsze kroki w szczęśliwe dzieciństwo (dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Znaczenie więzi matki z dzieckiem we wczesnym okresie życia.
2. Szkoła rodzenia formą przygotowania do podjęcia ról matki i ojca.
3. Naturalny poród startem dziecka w życie „bez przemocy”.
4. Korzyści karmienia naturalnego.
5. Przyjęcie dziecka, również niepełnosprawnego, do rodziny.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- uzasadnić, dlaczego ważny jest w okresie ciąży kontakt matki z dzieckiem,
- podać argumenty za uczestnictwem młodych rodziców w szkole rodzenia,
- określić, czym jest naturalny poród i wskazać jego znaczenie dla dziecka,
- wymienić korzyści karmienia naturalnego zarówno dla dziecka, jak i dla matki,
- wskazać na znaczenie miłości rodziców do dziecka od pierwszych chwil jego życia,
- opisać rolę członków rodziny w przyjęciu noworodka, również chorego, niepełnosprawnego.

Uczennica uświadomi sobie, że:

- macierzyństwo i ojcostwo jest darem i życiowym zadaniem,
- miłość do dziecka jest bezwarunkowa.

14. Pierwsze kroki w szczęśliwe dzieciństwo (dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Znaczenie roli męża/ojca w opiece i trosce o rozwijające się dziecko i jego matkę.
2. Szkoła rodzenia formą przygotowania do podjęcia ról ojca i matki.
3. Naturalny poród startem dziecka w życie „bez przemocy”.
4. Razem czy osobno, czyli TAK czy NIE dla wspólnie przeżywanego porodu.
5. Przyjęcie dziecka, również niepełnosprawnego do rodziny.
6. Znaczenie więzi matki i ojca z dzieckiem we wczesnym okresie życia.
7. Miłość do dziecka oraz opieka nad nim wyrazem męskiej dojrzałości.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- przedstawić argumenty, dlaczego dla rozwijającego się w pierwszych 9 miesiącach życia dziecka ważna jest miłość i troska ojca, zarówno o dziecko, jak i o jego matkę,
- podać argumenty za uczestnictwem młodych rodziców w szkole rodzenia,
- określić rolę mężczyzny przy porodzie,
- opisać rolę członków rodziny w przyjęciu noworodka, również chorego, niepełnosprawnego,

- wskazać na znaczenie miłości rodziców do dziecka od pierwszych chwil jego życia.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- ojcostwo jest szczęściem, ale i trudem, czyli poważnym życiowym zadaniem.

15. Komunikacja w rodzinie

Materiał nauczania:

1. Kontakt werbalny i niewerbalny w relacjach międzyludzkich.
2. Zasady otwartego i jednoznacznego komunikowania się z innymi.
3. Znaczenie rodzinnych rozmów.
4. Uczucia i ich rodzaje.
5. Komunikaty, które budują i które ranią (komunikat JA i komunikat TY).

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- przedstawić zasady otwartego i jednoznacznego komunikowania się,
- omówić najważniejsze czynniki kontaktu międzyludzkiego,
- określić rolę emocji i uczuć w życiu człowieka,
- wymienić rodzaje uczuć,
- nazywać swoje uczucia oraz wypowiadać je poprzez komunikat JA,
- hierarchicznie usystematyzować swoje uczucia,
- rozpoznawać uczucia w przekazie werbalnym i mowy ciała.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę pielęgnowania więzi rodzinnych i budowania bliskich relacji międzyludzkich,
- potrzebę wyrażania uczuć oraz formowania postawy otwartości i zaufania do osób najbliższych.

16. Savoir-vivre, czyli zasady dobrego wychowania

Materiał nauczania:

1. Krótka historia savoir-vivre'u w polskiej literaturze i kulturze.
2. Normy grzecznościowe, które ułatwiają życie rodzinne i społeczne.
3. Etykieta towarzyska, biznesu i protokół dyplomatyczny, czyli wymagane procedury zachowań w określonych sytuacjach.
4. Sytuacje życiowe, które wymagają konkretnych zachowań, np. w szkole, teatrze, kinie, podczas przyjęć rodzinnych itp.
5. Kultura a korzystanie ze środków przekazu.
6. Asertywność – sztuka dobrej odmowy.
7. Lista kompromitujących zachowań.
8. Savoir-vivre filozofią miłości do drugiego człowieka.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- zdefiniować pojęcie savoir-vivre'u,
- wymienić sytuacje, w których stosowanie form grzecznościowych ułatwia kontakty społeczne i uwalnia od negatywnych emocji i konfliktów,
- przedstawić różne postacie etykiety,
- przedstawić zasady savoir-vivre'u w konkretnych sytuacjach rodzinnych, towarzyskich i społecznych,
- wymienić pięć zasad asertywności (sztuka dobrej odmowy),

Uczeń uświadomi sobie, że:

- kompromitujące zachowania są nietaktowne i utrudniają kontakty społeczne,
- przestrzeganie dobrych manier to także troska o innych, aby czuli się dobrze w naszej obecności.

17. Utrata wolności. Zagrożenia. Uzależnienia chemiczne

Materiał nauczania:

1. Rodzaje uzależnień: chemiczne i behawioralne.

2. Czynniki ryzyka, które sprzyjają uzależnieniom.
3. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych (tytoń, alkohol, narkotyki, dopalacze).
4. Wartość życia a używki.
5. Wypracowanie postawy asertywnej.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- wymienić rodzaje uzależnień,
- przedstawić czynniki ryzyka, które sprzyjają uzależnieniom,
- omówić skutki palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy,
- uzasadnić, że wartość życia jest najistotniejsza,
- odmówić uczestnictwa w sytuacji, która prowadzi do uzależnienia.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- jego zdrowie i przyszłość zależą od obecnych wyborów,
- bez wypracowania postawy asertywnej łatwo może ulec naciskom grupy i wejść na drogę uzależnień.

18. Uzależnienia behawioralne

Materiał nauczania:

1. Uzależnienia behawioralne: Internet, smartfon, zakupy, autoagresja, pornografia.
2. Sygnały wskazujące na uzależnienia od komputera i Internetu i ich skutki.
3. Fonoholizm sygnały ostrzegawcze.
4. Zjawisko zakupoholizmu; przyczyny; skutki.
5. Problem autoagresji.
6. Nieprawdziwy obraz ludzkiej seksualności w pornografii; jej uzależniający wpływ na psychikę młodego człowieka.
7. Czynniki chroniące, które osłabiają skłonność do popadania w nałogi.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- wymienić rodzaje uzależnień behawioralnych,
- opisać objawy uzależnienia od komputera i Internetu,
- wymienić sygnały ostrzegawcze uzależniania od smartfona,
- opisać, na czym polega wewnętrzny przymus robienia zakupów,
- przedstawić problem samookaleczeń,
- opisać niszczący wpływ pornografii.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- oprócz czynników ryzyka, istnieją także czynniki chroniące przed uzależnieniami.

19. Ludzie drogowskazy

Materiał nauczania:

1. Definicja pojęcia „autorytet”.
2. Rola autorytetów w życiu człowieka.
3. Wartości, zachowania, postawy, cechy osobowości, które budują autorytet.
4. Autorytet a idol.
5. Problem upadku niektórych autorytetów.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- zdefiniować pojęcie autorytetu,
- określić znaczenie autorytetu w życiu człowieka,
- wymienić cechy osobowości, które budują autorytet,
- odróżnić prawdziwe autorytety od pseudoautorytetów,

- dokonać wyboru właściwego autorytetu,
- przedstawić problem upadku autorytetu.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- wybór autorytetu to samodzielna i ważna decyzja,
- istnieją różnice między autorytetem a idolem.